

¡Demanin, que 'ls servirá!
 Es filla de Llavaneras
 y es tan bona de tractá,
 que ni un cop s' ha fet pregá...
 pera cantar *petenerus*.

Còpia fot. de A. S. (Xatart).

DE DIJOUS A DIJOUS

VA de quènto.

Veusaquí que, de molts anys ensá, residia en aquesta ciutat un tal senyor *Jordi*, home d'orellas molt llargas, que se la passava d'alló més bé (¡cóm que vivia de renda!) explotant á quatre dotzenas de beneyts que s'hi rossavan creyentse arriivar un día ó altre á veurers' protegits per la seva poderosa influencia pecuniaria.

Veusaquí que, fixat lo senyor *Jordi de las orellas* en que sempre havia de ser jove y guapo, aixís que vá *atravessar* 'ls 25 resolgué plantarse als 31 pero no ho conseguí; y, cansat de fé 'l *burro* al voltant dels billars y en los soterranis dels cafés, antes de retirarse á la vida privada adoptá la següent determinació: consultar l'oracle del *profeta Elías*. l'home de la sort y de las grans *Novedats*, é instruirse ab un esquilat descendent de *Colón* qu' es natural de *Vilaseca*, y li donaren a entendre que 's passés *académich*—no de llenga—sino de fets, ab titul y tot... ¡Haventhi *parné ray!*

Veusaquí que, obertas que tingué dugas *Academias*... de recó, (ó de *coin*, al istil francés) ab tots 'ls adelantos del *art*, al notar que s'hi feya 'ls seus y 'ls dels altres, gracias al talent y á la fama dels professors que tenian al seu cárrech las cátedras, probá per *carambola* si, com deyan, també hi havian professoras... de *coin* que dongués sin tant ó més *joch* ab sa maestría, y no s'equivocá 'l senyor *Jordi*; puig que fins á dintre del mateix alcássar del rey moro de l' *Alhambra* y á casa mateix del *Inglés* (no 'l dels tranvías) tenia sentat 'ls seus *reals* (y las sevas pessetas) 'l tal senyor *Jordi*, á gust dels seus satélits y á ciencia y paciencia d' altres senyors *Jordis* que, sense la barra d' ell tenen *prohibis* legalment 'l seu *modus vivendi*.

Empró, veusaquí que li ha sortit al senyor *Jordi* de mas entranyas un contrincant terrible que, á la *cuenta*, té la *privativa* en quèstió d' estiraments d'orellas, qual contrincant crech que 's diu senyor

Ramón, ben natural de *La Roca*, (¡no d' aquell poble vehí de Granollers!) qui, ab un amor al próxim que l' enalteix moltíssim, aixís que li ha vist l' orella á n' aquell altre senyor, las hi ha estirat un pam totas dugas, posantlo á rotllo ab un bastó de borlas molt ben penjadas y empetantli la basa ab un joch nou d' *arrastre*, de tal manera que, al primer *envit*, me l' ha deixat sense *triumfo*.

Y veusaquí que 'l senyor *Jordi* ha agafat un *canguelis* molt gros; tan gros (segons diuhen) que, havent consultat de nou l' oracle del *profeta Elías* y rebudas novas instruccions del esquilat descendent de *Colón*, natural de *Vilaseca*, sembla hagi fet la resolució de jubilar interinament á la plana major del professorat d' *ambos sexes*, á despit de 'n Boabdil de l' *Alhambra* y á pesar del *Inglés*, aguardant que retornin aquells anyorats temps de *llibertat d' ensenyansa académica*... d'orellas, per honra y profit dels amants de viure treballant... 'ls altres.

Y, com que aixís m' ho han contat, veusaquí 'l quènto acabat.

* *

Diálechs de la setmana:

—Ja 't deus haver enterat de la fugida d' una *Inés* modernista d' aquell convent de Cádiz.

—Sí; pero, sembla que no hi ha mediat cap *Tenorio*, sino una *Tenoria* de molt *empuje*.

—Aixó es lo important; perque ¡qui li havia de dir á n' el *Tenorio* de 'n *Cerilla* que ¡no á Sevilla! á Cádiz, l' havia de desbancar un *Mejía* ab faldillas!

—Conseqüencia d' haverse posat tant de moda la *indiferencia de sexes*.

—

—¿Qu' es algún sastre aqueix *Mestre* alemany tant renombrat?

—¿Per què ho dius? ¿Perque li diuhen 'l senyor del-s *Traus*? No; pero es un mestre músich que, en quant á *Música*, prou coneix ben bé 'l panyo.

PEPET DEL CARRIL.

FELICITAGIÓ

Al amich y company Director - propietari de LA TOMASA

*Admètim, Estany, si vol,
ma senzilla enhorabona
per haver parit sa dona
una noya com un sol*

SE 'l felicita de cor per la seva nova *vástaga*... Jo no he pogut conseguir may tal femenina ganga, per mes que hi posém lo coll (y lo altre) jo y la de casa. Molts demanan sols xicots

perque cordantse las calsas, ja s' espavilan tots sols y sens' perill se la campan. Res; son modos de pensar... Á mí, una mossa 'm fa falta; perque tenint dos xicots, ella 'ls posaría á ratlla. Per 'xó, li envejo la sort

y m' ha posat tant ab ánsia, que desde demá mateix torno á renovar la tasca per' veure si puch lograr *variar d' especie* ¡caramba! Se 'i felicita de cor y... ¡que vol ferhi!... ¡Hasta un' altra!

J. BARBANY.

AL MAR CATALÀ (I)

I

Pe 'ls indrets de solixent
fréstech s' ou remor llunyá...
Es l' accent, lo ronch accent
del mar catalá.
Son límpit y pur cristall,
l' oronel creuha ab llarch vol,
y es mirall, rüent mirall
dels raigs del soll...

Dels Pirineus
fins á Mahó;
del Cap de Creus
fins á Mongó,
bressat pe 'l vent,
d' assí y d' enllá,
¡no mes s' hi extén
mar catalá!

Ell recorda las victorias
del nostre barrat penó ..
¡Ell dú 'l compte de las glorias
dels almirants d' Aragó!
Pe 'l seu demunt vencedoras;
s' hi passejavan avants,
empesas pe 'l vent, las proras
dels bastiments catalans.

Dels Marquets, Rogers de Llúria,
Berenguers y Recasens,
encare ab ronca cantúria
recorda 'ls fets eminents..

De Sicilia fins á Atenas,
de Cerdanya fins á Orá,
sas onadas ne van plenas
del poderiu catalá!...

En mitj de sas planas,
com Venus galanas,
tres illas germanas

s' aixecan del mar...
Las onas empesas
pe 'ls vents, sas dolcesas
suspirs y finesas
venen á portar.
Del Nort al Mitjdía
carinyós envía
torrents d' armonía
lo mar escumant;
Y amayna sa fúria
per dur la cantúria
de la *Huri del Túria*
y 'l bell Alicante.

¡Salut, oh mar hermós,
que besas armoniós
las platjas catalanas!...
¡Etern guarda 'l recort
del catalá valor
demunt tas onas blavas!

II

Ayrosas velas llatinas
solcan 'l mar...
Dins d' ellas las barretinas
's veuhen vermellejar.
Son las barcas pescadoras
qu' ab brau delit,
amaneixen las fitoras
y las xarxas per la nit.

Los flams de las teyeras,
per tots indrets,
brillan en mitj la fosca
com fochs follets...
Encesa álsa 's la lluna
per l' horizó
y al compás de las onas
s' ou la cansó!...
«Donzella catalana

«dels ulls de cel
«recorda á qui t' adora,
«quan la nit ve...
«¡Pobret qui al mar confía
«lo seu sustent,
«puig sempre te un sepulcre
«sota sos peus!...
«Donzella catalana
«dels ulls de cel,
«recorda al sér qu' estimas
«si cambia 'l temps...
«¡Empeny ab tas pregarias
«son bastiment,
«perque al port dels teus brassos
«torni lleuger!»

III

Per Llevant, ja apunta l' auba;
poch á poch, clareja 'l jorn
y las barcas pescadoras
al port entran de retorn...
—¡Bona pesca!—tothom crida.
—¡Benvinguts braus pescadors!...
Mentre 'l peix á las paneras
cueteja ab vius colors.

¡Salut, oh mar hermós
que besas armoniós,
las platjas catalanas...
Deixa á sas llars torná
als qui afanyan son pá,
demunt tas onas blavas!...

Y etern recort ne sias,
pe 'ls fills de Catalunya,
dels fets y las grandesas
dels catalans d' avants!...
Y com amorós pare
de tots perills allunya...
als vaixells catalans!

M. RIUSC.

(1) Lletra per himne descriptiu, premiada en un certámen de Figueras.

A una que 'm vé al darrera

SONET

GARA de rap pudent, poca-xaveta,
poca-solta, beneyta, xafardera,
¡Per qué ho fas de venirm sempre al darrera?
Vésten al quint infern, tonta, ximp eta.
Creus que t' haig de volgué, y 't dono beta
d' aquí á Madrit, xerrayre, mentidera.
Vés, que 'm fas escudella, garronera,
peluda, lletja, bruta, drap d' aixeta.
¡Vaja, vés, feste enllá! pues considero
que poch sabs lo terreno que trepi: ¡s
volgüenthe enredá ab mí. ¡Vésten, panderol!
¡Vésten á surgí 'ls préssechs de las mitjas!
Deixam estar tranqui perque... ¡t' avisol
ab un cop de sonet t' inutiliso.

FRANCISCO SISA.

FEBROSENCAS

Quan sos ulls 'm miraren fit á fit
y 'm vegí reflectat dintre sas ninas,
devant seu vaig quedar mitj encantat...
Allavors vareig creure ab l' hipnotisme.

*
**

Van jurarme sos llabis
que m' estimava,
y jo foll, m' ho vaig creure
ple d' esperança...
Mes... ¡malehida! ..
van dirme sos ulls negres
qu' ella mentia.

*
**

Jo vull morir, hermosa, quan tu moris
y ab tu venir al cel ó be al infern,
puig que 'l cel sense tú mon infern fora
y l' infern aprop teu fora 'l meu cel.

SURI ENTI.

LA TOMASA
ESPUERNAS

LO MAL SE BURLA DEL UNGÜENT

- ¿Vol dir que desarrolla 'l montar la bicicleta?
- ¡Contempli la meva musculatura!
- 'L trobo bastant desnarit.
- ¡M' havés vist avants d' usar la máquina! Era tan magricias com vosté.

- ¡No 'm trèu de demunt la vista
- ¡De quin modo m' ha mirat!
- ¡Me sembla qu' hi fet conquesta!
- ¡Me sembla qu' hi conquistat!

COSTA

LA TOMASA
MISCELÁNEA

— Quinas formas la tiple... ¿Has vist?
— Vetaquí lo que son 'ls homes, juns llamenchs!
Us fa mes ilusió lo bacallá de la fonda, que 'l filet
de casa.
— Es alló, filla... cada día cols, també amargan.
— (Soy de la misma opinión).

Com á guapa, es de primera,
es artista y te carrera,
mes l' estat de solteria
als trent' anys la desespera
y diu que mes li valdría
ser xinxa ó pantalonera
ans que... tía!

Quelvis

— ¡Per Deu dissimuli, Arqués!
— ¿Que té, Paula?...
— Lo papá, qu' ara ha passat.
— ¿Que veig, la noya ab promés?...
— ¡Gata maual!...
¡la veurás quin estofat!

La víctima y lo butxí

En Jaumet; lo pobre Jaumet; l' infelís Jaumet, es la víctima. 'L butxí... no es butxí precisament, si no *butxina*; ja que 's tracta de una dona, ó sigui la propia *idem* de 'n Jaumet.

Dech advertirlos que aquet, quan enrahona ab algú, té la manía de deixar aná molt sovint, alguna paraula en castellá. Li sembla que aixó fa mes sabi, pero no mira que de tant en tant, enjega cada barbaritat... que n' hi ha per llogarhi butacas. Ahir, tot prenent café, 'm deya:

—Cada vegada que tinch la dona en *paños menores*... (volía dí *meses mayores*), estich que tremolo com una fulla al arbre.

—¿Tan dolenta es la teva esposa?—vaig preguntar-li.—Y en Jaumet ab aquella cara de benehit que 'l caracteriza, 'm respongué:

—No es pas que sigui dolenta, ni molt menos; al contrari; es un *manso carnero*; una *peloma sin hiel* .. una xicota sense malicia... Pero aixís que 's troba en estat *interessant*, lo *carnero* 's torna pantera; la *peloma* s' ompla de fel; y aquella xicota que trobantse en estat normal, no sab qué cosa es malicia, tan bon punt las faldillas li curtejan del devant, ni un Miura tè mes mala intenció. Ja van tres vegadas que 'm passa 'l mateix... y per xó, no escarmento.

—Qualsevol que 't sentís, diría que la teva dona 't punxa ab agullas, ó be 't fa morí de gana;—vaig dirli.

Y en Jaumet llensant un sospir de lo mes fondo del seu cor, exclamá:

Molt mes pitjó que tot aixó, es lo que 'm fa ella. Viure al seu costat, no es viure; es morí... hidrofóbich; com 'ls *gossos*.

No mes perque compreguis la vida que 'm dona, 't citaré uns quants cassos, que si no t' enterreneixes, será perque tindrás lo cor de bronze ó de... *pedra berroqueña*. L' altre día, eran las dugas de matinada que jo m' estava dormint com un lirò.

Tot d' un plegat sento uns crits de ¡Jaumet! ¡Jaumet!! y si ab aixó no n' hi havia prou per despertar-me, tres ó quatre puntadas de peu que 'm vaig sentí mes avall de l' esquena, 'm van fer saltar del llit, mes que depressa, creyent que tenía lladres al pis, ó que hi havia foch á la cara.

—¿Qué hi ha...? ¿Qué passa...?—vaig dir jo, corrent en camisa, amunt y avall de la sala.

—Soch jo... no t' espantis,—contestá ab molta tranquilidat la dona.—'T crido, per que vo'dría que m' anessis á buscé un xich de sobressada de Mallorca.

—¡Just! ara ab un salt, m' arribaré á Mallorca á buscarte la sobressada...—vaig di jo indignat d' aquella nova exigencia.

—No cal pas que vagis tan lluny;—insistí ella.—

Prou que 'n trobarás á Barcelona á tots los Colmados.

—Pero, dona...—vaig dirli;—¿qué no veus que á n' aquesta hora tots los establiments son tancats?

Per tota resposta, 's posá á fe uns brams com si la matessin; aixís es, que per no sentirla y perque 'ls vehins, no 's creguessin que li aplanava las costellas, no vaig tenir mes remey que anar en busca de la di xosa sobressada.

—¿Y 'n vas trobar á n' aquella hora?—vaig preguntar á na 'n Jaumet.

—¡Prou que 'm va costá!—respongué aquet.

Vaig voltar tot Barcelona anant á trucá á casa tots los meus amichs, que despres de despertarlos, y esplicarlos los motius que m' obligavan á ferho... m' enjegan á passeig quan no 'm preguntavan si m' havia tornat boig.

Per últim ja me 'n tornava á casa tot desconsolat y sense la sobressada, quan vaig sentir que tocavan las sis á la Catedral, y per sort vaig veure que obrian una cansaladería, á la qual vaig comprarhi la carn de tocino, qu' es la que mes agrada á la meva senyora.

De manera, que de cassos per l' istil cada día me 'n passen á grapats; ab aixó, considera si puch viure gayre tranquil.

Creu noy; lo qui es la meva dona, 'm fa *veure la padrina*, ab tot hi fer trenta anys que la tinch al cementiri.

Ara mateix, acabém de disputarnos, per que m' ha dit que tenía desitj de menjá neulas, y de totas passadas vol que 'n hi porti.

—Pero, dona... li he dit jo.—¿De ahont vols que las tregui las neulas, si á n' aquet temps no s' en fan?

—Si tu 't trobessis com jo 'm trobo, ja no ho dirías aixó;—m' ha contestat feta una fúria.

—¿Trobar-me com tu? ¡Deu me 'n guard! ¡quina *fila* que faría!—hi respost jo, prenent-meho á guassa.

Allavoras, s' ha posat á maltractarme, dihent que jo era un mal pare; y que si *esto* y que si *l' otro*... ¡y que sé jo, lo que se 'm ha dit!

Al últim, no hi pogut menos de dirli:

—Noya; desde que 't trobas *aixís*... ¡sembla que tinguis un rey al cos!

—Si no hi tinch un rey... hí tinch un infant, que per mi, val mes que tots los reys plegats;—m' ha contestat.—Sols me sab greu que si la criatura neix ab alguna neula á la fesomia, tu 'n tindrás la culpa, de tot aixó.

Devant de tals arguments, no hi tingut mes remey que agafá 'l sombrero...

—¿Y aná á buscé neulas, potsé?

—No; que hi vingut aquí, perque tu, 'm diguis lo que farías, si 't trobavas al meu puesto.

Lo que jo faría, es molt senzill;—vaig respondre á n' al pobre Jaumet.—En primé lloch, quan la dona 'm tornés á parlar de neulas, li diría que prou neula es ella; y si ab tot y aixó, encare insistís...

agafaria una vara de freixa, y n' hi donaria una *racció*.

—¿De neulas?

—No, home; ¡de garrotadas!

—No sé si en Jaumet, va seguir 'l meu concell al peu de la lletra; lo qu' es jo, m' inclino á creure que no.

No sé per qué 'm sembla que 'n Jaumet, es un dels *predestinats* á carregá 'ls neulers tota la seva vida...

LLUÍS G. SALVADOR.

LLAMPECHS

Si vols sabé 'l que vals, jamay t' alabis entre ignorants; alabat entre sabis.

Eras pobre y també humil,
avuy rica y orgullosa:
creume á mí pe 'l bé que 't vull;
vulgas esser com ans pobre.

ANTÓN DEL SINGLOT.

UN CORRIDO (?)

AL poble de las Graellas
—que tothom ja sab ahont es—
hi havia un jove *corrido*,
y presumit per demés.
Si una noya se 'l mirava,
deya al punt ja l' hi fletxat,
y 's pensava sé 'l Tenorio
de tot lo seu vehinat.
En Joanet, qu' aixís se deya,
aquet Tenorio estantís,
va topá al fi ab una Elvira
que tenia 'l clatell llís,
la qual son inmens carinyo
de tal modo li pintava
que al pobre Jan, com á un ximple
diu que li queya la baba.
Y així com á la novicia
va estimar Don Juan sens *fré*,
en Joanet á l' Elvireta
l' estimava com un bé.

Y orgullós de sa *promesa*,
tot tivat y dantse tó,
quan per los carrers passava
de tan inflat feya pó.
Pero ¡ay! lo mon dona voltas;
la presumció te escarment;
lo bon ví diu que s' acaba
com prompte acaba un valent.
A n' en Joanet va sortirli,
quan menys s' ho creya, un embull..
va sortirli 'l rival Quico...
¡vaya una brossa á n' al ull!
¡En Quico! ¡Vaya un aleta!
pero aixó sí; franch y llís.
Ell no presúm ni s' alaba.
¡Si l' estiman ja es felís!
Ab sa *parola* de mestre,
de l' Elvira tocá 'l cor
esplicantli un hermós somni
de prometensas d' amor.
Y l' Elvira qu' esperava

qu' arrivés l' instant aquet
va enviá una grossa carbassa
al Jan, ¡al pobre Janet!
'L qu' avants un lleó 's creya,
s' ha tornat un manso anyell,
y ha cambiat de carácter
igual que las serps de pell.
Y ja no vol ser *corrido*
y exclama trist y abatut,
que la llissó de la Elvira
l' ha deixat escorregut!
Aprenguin los tarambanas
que pe 'l mon van pregonant
que las donas qu' ells se miran
perdudas d' amor están.
¿De prometensas de dona,
qui pot estarne segú?
¡Ab lo cor de las famellas,
no pot jugarhi ningú!

MARIANO NOTENOM.

AMOROSA

UN aucellet 'vuy n' he vist
presoner dintre una gávia.
Li 'n falta la llibertat
y per ço 'l pobret no canta.
Tan sols un plany li he sentit
que m' ha arribat fins á l' ánima;
queixavas, pobre aucellet,
brollant dels seus ulls llágrimas
de lo pervers qu' es lo mon
tenintlo dintre una gávia
privantlo del goig mes gran
que es lo de veure á sa aymada,
qui, espera també 'l retorn
del amor de la seva ánima.

Aixó també 'm passa á mi:
lluny de tu tot me fá falta,
y 'm sembla soch presoner
com l' aucell dintre la gávia,
y quan, al fi, lliure esich
de los travalls que m' embargan
vinch á buscar 'presurós
y al lograr veure ta cara
sento renaixe en mon cor
l' alegría que m' hi manca,
com passaria al aucell
si acás logrés escaparse
y trobés al mitj del bosch
l' aucella, sa enamorada.

RAMÓN LLEI.

Es indispensable este
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é
impresos á dugas tintas,
ab l' alegoría de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

RAMÓN ESTANY

6, Carrer de Sant Ramón, 6 -- BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demás
punts de venta se 'ls farà lo desquento acostumat.

LA TOMASA

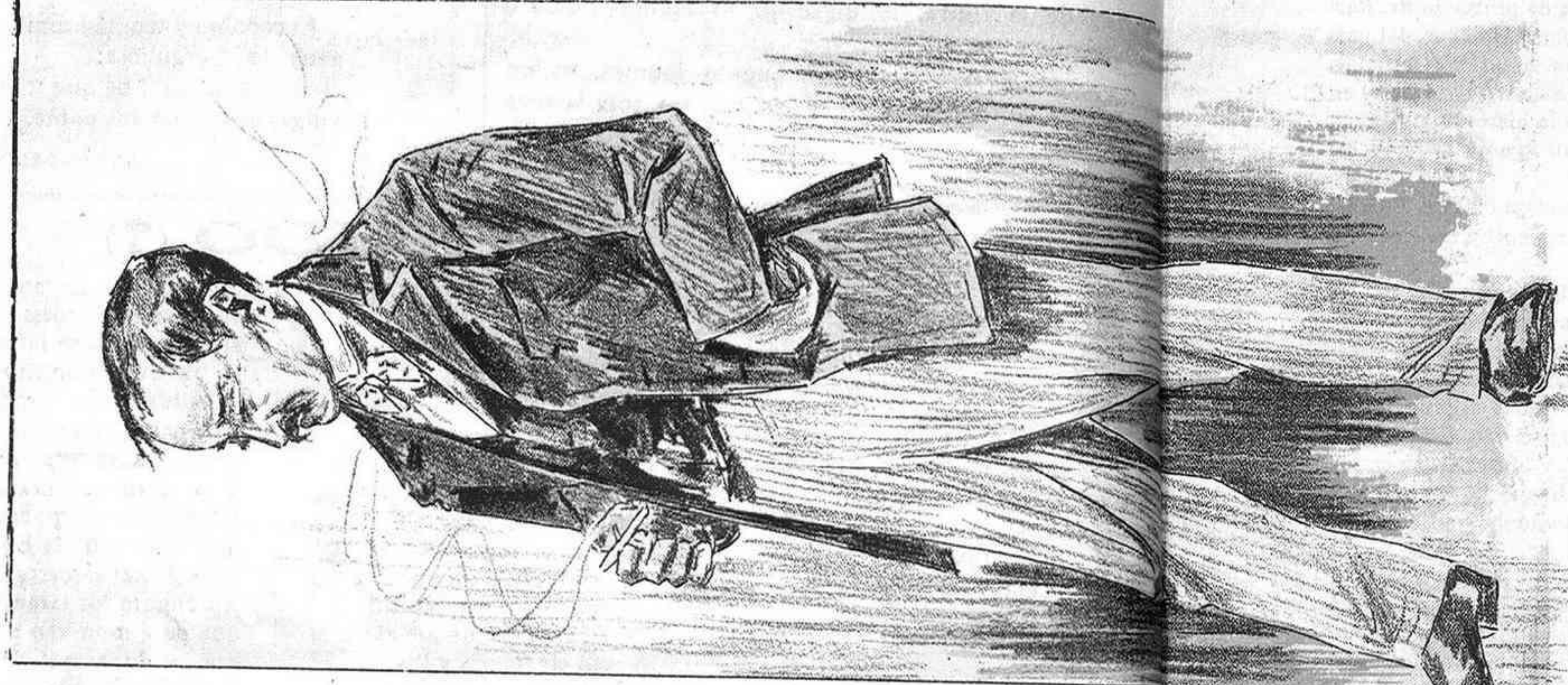
REGORT DELS AYGUATS

—Y donchs, Layeta, ¿qué s' ha fet aquell jove tan guapo que t' acompanyava cada nit, ab lo paraygua?
 —Ay, filla! com qu' ha plogut tant, va semblar-me que portava 'is papers mullais.

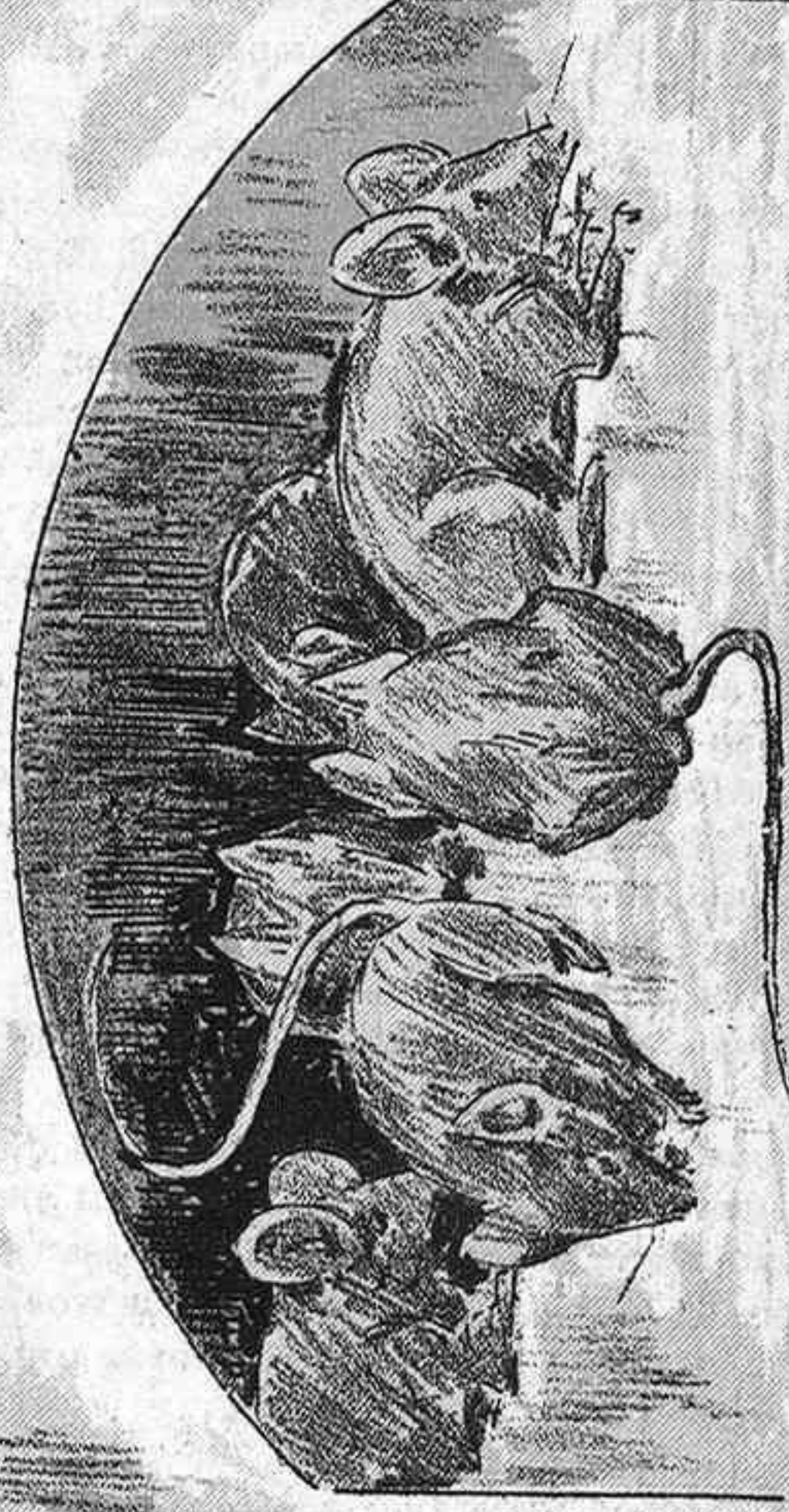
—¡Den del cel, quina cayguda!
 Quan ploqui no surto mes!
 ¡Mirat aquells poca soltas com me miran! ¡¡Tafanes!!

—¡Plujas? ¡Malchudas sigan! Per oferir lo paraygua á la Pepeta, al últim varem casarnos, y ara, entre ella y la sogra 'm fan veure la padrina. ¡Fen favors á donas!

Quan plou, algú ó altre s' en aprofita. ¡A qui tenen los parells de botas qu' han espatllat los redactors de LA TOMASA. ¡Ganga pe 'is sabaters!

¡Las principales víctimas de las plujas! ¡Pobretas! ¡También es ben trist que no puguin estar tranquilas a casa seva!

11

TEATROS

PRINCIPAL

Lo primer estreno en aquest concorregut teatro, després de la tungada de *Tenorios*, ha sigut lo de una comedia en tres actes y en vers, original del aplaudit autor D. Teodoro Baró, y qual estreno tingué lloch l' últim dimars.

Lo senyor Batlle, qu' es com se titula la comedia en qüestió, es digna del autor del *Joch dels disbarats*. Sobre un argument senzill, si bé poch nou, lo Sr. Baró ha guarrit una sèrie d' escenas y situacions molt ben portadas, qu' excitan freqüentment la hilaritat del públich, si bé en alguns passatjes resulta un poch de melodrama, la part sèria qu' enclou lo nús del argument. Los tipos son magníficament dibuixats; los xistes molt oportuns y correctes y lo diálech y la versificació dignes d' un autor tan experimentat com lo Sr. Baró.

En quant al desempenyo, de primera, com lo de totas las obras que 's posan baix la direcció conciensuda del Sr. Tutau. Algun actor potser no estava ben segur del seu paper la nit de l' estreno, pero 'l conjunt, no obstant, resultá sumament rodó. L' héroe de la nit fou *Lo senyor Batlle*, (Isclé Soler) que tregué un arcalde deliciós y molt acertats en sas parts respectivas las Sras. Mena y Monner y 'ls Srs. Tutau, Capdevila, Goula, Giménez, Fernández, Santolaria y Llano.

Creyém que *Lo senyor Batlle*, tindrà ocasió de fer moltes arcaldades demunt las taulas del Principal, y en aquest sentit felicitem á la empresa. L' autor á pesar dels repetits aplausos en lo segon y tercer acte y de trobarse en lo teatro, no tingué á bé presentarse. Trobém qu' es massa modestia, sent 'ls aplausos merescuts.

LICEO

Dissapte obra sas portas en la temporada actual coincidint la apertura ab lo 50º aniversari de sa reconstrucció.

Com á ópera de debut está fixada la del célebre Verdi *Don Carlo*, moltissims anys no representada en nostre gran teatro y que tan per lo quarteto que l' ha de cantar com per la esplendides ab que será presentada, se espera un grandió exit.

La ópera que seguirá será la de Ponchielli, *La Gioconda* en la que debutará la eminent Theodorini.

Sabém que l' abono lograt en la present temporada es numerós, per lo que felicitem á la Empresa Bernis per la justa recompensa á sos esforços.

NOVETATS

A continuació del drama *Los civiles*, estrenat ab gran aplauso en la setmana passada, s' ha donat algunas representacions de la famosa comedia de Ventura de la Vega, *Un inglés y un vizcaino*, en la que ja es sabut que lo Sr. Cepillo interpreta lo personatge de «Inglés» de un modo acabadíssim.

Pera avuy está anunciat l' estreno de *Los dos pilletes* (*Les deux gosses*), que es esperat ab verdader deliri per los grans elogis que de son interessant argument s' ha fet y ademés per creure ab son éxit, ja que l' ha obtingut grandió en totas las nacions que s' ha representat.

ROMEA

Lo haverse anunciat que *Matrimonis fi de sigle* era drama y ademés original del Sr. Ferrer y Codina, sigué sens dupte lo motiu de la concurrencia que assistí al teatro en lo día del estreno.

Desde las primeras escenas se vejà que dita obra pertoneixia de plé al género del Sr. Ferrer, per son llenguatge

ordinari y xistes, si aixis pot dirse, impropis dels personatjes que 'ls diuhen, ja que demostren tenir molt poca educació.

Lo plan dels *matrimonis* que tracta de pintar lo Sr. Ferrer, igual poden ser *fi de sigle*, que comensament del pasat, perque sempre hi han hagut idéntichs enredos. Lo Sr. Ferrer mateix per confrmarm lo del *fi de sigle* (?) en alguns dels personatjes, cita fets de la historia de la antigua Roma, aixis es que lo que fá ab lo cap, desfá ab los peus.

En lo desempenyo estigueren acertats los Srs. Borrás, Guitart y Fuentes, los demés anavan molt á *remolque* del apuntador.

La *mise en scene* mitja figa, mitj rahim, puig al costat de una marquesina, vejerem cadiras nomenadas de Viena, y al costat de un salonet profusament iluminat eléctricament, hi havia lo gran saló ab sols un candelero.

Durant la passada setmana s' ha donat alguna representació de la comedia de Baró *Lo joch dels disbarats*, en la que 's distingiren la Sra. Pallardó y lo Sr. Rubio en los personatjes de la «Nasia» y «Met». Respecte al Sr. Bonaplata, hem de confessar que la nota cómica no li trobém acertada.

TIVOLI

Ab obra nova comensá aquet teatro al ser tornat á sa antigua forma. *Flor de té* fou la obra elegida havent obtingut un bon éxit, tan per sa bonica música y molt digne de son autor, lo célebre Lecocq, com per son argument cómic. provocant á menut las riallas del públich sos xistes sumament epigramátichs, si bé n' hi ha alguns de un tó una mica massa pujat.

Lo desempenyo bastant acertat, distingintse la simpática Pepeta Mateu, y los Srs. Colomé, Huervas y Andrés.

Al final de la obra, ab viva insistencia fou cridat son arreglador que ho resultá ser lo Sr. Colomé, actor y director de la companyia.

Está en estudi *Un cel-obert*. ¿Qué també es del senyor Colomé?

Fem aquesta pregunta perque diariament com á aperitiu de *Flor de té* s' han representat obretas en un acte, donant la *casualitat* que totas han sigut de dit autor, per lo que hem cregut que aquet senyor es lo qui talla lo bacallá, com vulgarment se diu.

CATALUNYA

Res de nou durant la setmana, perque *Escuela musical* creyém que ni val la pena d' entrar en revista.

Poch s' en devia refiar la Empresa quan á la nit del estreno no la posá en l' ordre de preferencia y las demés nits ha anat seguint igual rumbo.

Continua, per lo tant, sent l' éxit de la temporada la sarsuela de Echegaray (M.) y Caballero, *La viejecita*, que ve sostenint lo brillant éxit de la primera nit.

UN CÓMICH RETIRAT.

Carta á D. Joseph Ximeno

PRECIABLE amich:

Decididament no 'ns podém entendre.

Jo concertó una *sinfonía* á tota orquesta, y vos entoneu un' *aria* mes ó menos ben afinada.

Mes ben dit: la qüestió de la originalitat en sa verdadera valía, no está sols en mí per que brilli ab

LA TOMASA
PESCADORA

Es un ángel, una estrella
de la costa catalana. .
En pescar ningú l'afana.
¡Qui la pogués pescá a n'ella!

tot son esplendor, y vos dali que dali, concreteu la polémica en lo tema personal sense fer cas de la tendencia general, móvil que no voleu veure en las meas cartas, per molt que jo 'l poso en primer punt de discussió.

Vos, á la llaga que us cou, apliqueu medicaments: seguint aquet vostre sistema curatiu, sols logriam omplir columnas de LA TOMASA fentnos pesats, sens altre benefici que veure nostres noms impresos setmanalment: interminable tela de Penélope, feyna d' en Jafá, gasto inutil de temps.

Y no es aixó que jo fugi d' estudi, no; ni que *carezca de datos*, pues

Ab tot lo qu' heu dit fins ara
no 'm surt cap culpa á la cara.

Es, perque jo vaig á la soca y vos aneu per la fullaraca.

Totas las vostras metamórfosis de conceptes no desfán ni un sol punt de ma carta anterior; aixís, donchs, lo qu' en ella deya, en bon sentit queda, amich Ximeno. Si á vos us sembla que *original y escrit per...* es una mateixa cosa, jo, devant los datos (?) que doneu, segueixo dihent que, *firmaré original la comedia que original siga, y la que no ho siga, original no firmaré.*

Deixemnos de nombrar un *tribunal perit en materias literarias*, com diheu, que ja se 'n va nombrar á Madrid. (¿Oy que ja ho sabiau y 'm voliau fer la treveta?) Sí, se 'n va nombrar un, y 'l fallo va esser favorable á la *originalitat incólume*, pero... al poch temps un dels mateixos dictadors firmava original una comedia que no ho era pas d' *original*. (¿Aixó potser no ho sabiau, oy?)

Aquí, aquí está 'l verdader tema de la qüestió: donar com á original lo que no ho es. Empreneu-las ab l' Echegaray (M.) Estremera, Vital, Gil, Romea (J.) Pina, y molts altres que 'n trobareu y veureu com ne treureu bon partit.

Repeteixo, amich Ximeno, apartantvos d' aquet punt per mí plantejat, dono per acabada la polémica en benefici dels lectors de LA TOMASA, no negantme may á la discussió sempre y quan reporti alguna ventatja, no á la propia personalitat y si á la idea en general... sense confondre 'ls equipatjes.

Salut y pessetas: disposeu de l' amiatat de

LLUIS MILLÁ.

Manresa als 15 dias de temporada teatral, ó siga
12 de Novembre de 1897. (Dates per la historia).

Lo dissapte passat va efectuar-se en lo teatro Olimpo la anunciada funció á benefici del nostre amich, lo simpátich desterrat D. Joseph Ximeno Planas.

Lo monólech que, degut á la ploma de dit senyor, va estrenarse, fu del agrado de la concurrencia, qui va tributarli una tempestat d' aplausos.

Lo resultat pecuniari, segons nota que 'ns han remés los organizadors de la festa, s' eleva á la cantitat de 169'50 pessetas.

Felicitém al amich Ximeno per lo franch éxit lograt ab la seva obra, desitjant que 's repeteixin funcions tan *significativas* y que vagi en augment lo producte en metálich de las mateixas.

✱

Per mala astruga, 'ls bisbes de Palma de Mallorca.

En fetxa no molt llunyana moria en una cambra de son palau, lo doctor Salvá, d' una parálisis al cor.

Fa poch dias que 'l seu successor doctor Cervera, moria també en la mateixa cambra y per la mateixa causa.

¿Hi encare hi haurá qui desitji la mitra?

Nosaltres no l' acceptariam pas.

Sobre tot si 'ns destinavan á Palma de Mallorca.

¿Ah! aquet bisbe era 'l de las qüestions ab en Navarro Reverter!

Y ara que l' altre es mort dihen que 'l ministre té rahó.

Aquí cal dir:

Vesten, si t' en vas, Cervera,
y perts d' aquesta manera,
puig 'l que 's queda sá y bó
ara y sempre té rahó.

✱

En tot temps han existit personas cegadas per la afany de singularisarse.

Qui per lograr lo seu objecte, s' ha plantificat un barret de copa de forma rara, qui s' ha dedicat á robar comedias francesas, qui ha dormit ab ulleras, etc. etc.

Ara ha sigut un millonari madrilenyo, 'l qu' ha fet parlar als diaris, ab motiu d' haver aixecat un panteó en lo pati de Sant Millán, vora 'l sepulcre del general Cassola.

Aqueix millonari extravagant, va cada dia al cementiri á visitar lo cadavre de sa esposa, la qual reposa dins d' una caixa de cristall, cuberta d' alhajas, quin valor se calcula en una borratxera de mils duros.

Lo nostre ricatxo permaneix horas y mes horas prop del cadavre.

Aixó fins aquí, no té gran cosa de particular; pero lo verdaderament raro es la idea que porta aqueix viudo interessant.

L' esmentat panteó té una obertura á la part superior, ab la qual ajusta perfectament una pedra, que ja está allí preparada. Se proposa 'l millonari, que 'l jorn qu' ell mori, la última persona que quedi en lo panteó, tanqui la porta per dintre, surti per la obertura, tiri la clau al interior, y qu' acte seguit se cuydi de tapar ab la pedra preparada la obertura dita, á fi de que 'l panteó quedi incomunicat ab lo resto del mon.

¿Que 'ls sembla aquet final?

¿Ni 'l del drama «En el seno de la muerte.»

Es alló de: ¡Tapa, qu' es plé!

¿Aquestas ideas sols las concebeixen los que tenen quartos! Ja 'ls asseguro jo, que si aqueix subjecte fos pare de mitja dotzena de criaturas y no tingués pá pera donar-loshi, passaria 'l temps pensant cosas mes profitosas.

✱

Llegim en un periódich extranger que un propietari d' Arverne Long Islán, posseheix una gallina que té ulls y cellas com una persona, y nas romá y boca en lloch de bech. Aquesta gallina menja en lloch de grá: carn, bolts, llagostins y ostras.

¡Si 'l periódich no hagués dit qu' era una gallina, tothom s' hauria figurat qu' era una *guatlla*! ¡Y grossa, eh!

«*Haz bien y no mires á quien.*»

¡Ja 'ls hi dirán de missas!

Una senyora d' aquesta ciutat, habitant en lo carrer de... (*lo nom no fá la cosa*), portada pe 'ls impulsos del seu cor bondadós, va recullir, per una sola nit, á un matrimoni que no tenia *casa ni hogar*.

Pero es alló: «qui día passa, any empeny» y després de la nit, va venir un día, y un altre, y un altre, y un altre...

Y va arribar una nit, que la senyora caritativa ab us del seu perfecte dret, va retirar un poch mes tart que de costum.

¡Ah fillets! Lo matrimoni l' estava esperant fet un parell de fieras.

¿Ahont s' es vist retirar en aquellas horas?

Lo mes calent era l' ayguera, encare havia de ferse 'l sopar, y 'l matrimoni en qüestió qu' odia las digestions laboriosas, no podia conformarse ab tenirsen d' anar al llit després de la última mossada.

Marit y muller s' encararen ab la senyora caritativa, y ab tó terrible li digueren: «Demá mateix sortirém d' aquesta casa.»

—Fassin lo que vulguin—va contestarlos la bona dona.

Y creyent qu' aquesta contestació 'ls autorisava pera ferho tot, l'endemá al matí, van deixar aquella casa, robant alhajas, diners y tot lo que algun valor tenia.

«*Haz bien y no mires á quien*» pero fes'lo vigilar, per quatre parellas de policia.

Alguns forners de Sant Martí, ab tenda oberta, las han emprés contra un company d' ofici, per haver comés lo crim de donar lo pá mes barato que 'ls seus colegas.

No poguentse venjar d' altra manera, han fet corre que 'l forner en qüestió dona 'l pes curt.

Si á nosaltres correspongués arreglar lo conflicte, aquets forners que la saben tan llarg, no 's queixarian de la pesada.

En Romero Robledo ha refusat novament al sandunguero ex-ministre Bosch y Fustagueras, dihent que no vol prop seu á tal persona.

«Diu la payella al caldero, fuig d' aquí que m' enmascaras.»

Llegim:

«Una senyoreta de la Concepció (Chile) tenia relacions amorosas ab un jove del país, rich, guapo y bon mosso. Dita senyoreta havia tingut avants, pero feya ja molt temps, relacions ab un marino. Van renyir, s' ignora per quin motiu y la carrera del antich novio va obligarlo á ausentarse. Passaren anys y va retornar lo marino á son país, fet un potentat; havia arrodonit una fortuna enorme. Passaren a guns mesos mes, y va assegurar-se que 'l marino 's casava ab una jove criolla. Semblava qu' havessin nascut l' un per l' altre; formavan una parella guapíssima.

La senyoreta qu' havia tingut relacions ab lo marino no va sossegar desde l' instant que va enterarse de que son antich promés anava á enllassarse ab la criolla; y sense despedir al novio que tenia, va tornar á coquetejar ab lo marino, treballant tan fi qu' al cap de dos mesos ja estava desbaratat lo casament d' aquet ab la criolla, y al cap de poch temps lo marino portava á la iglesia á sa primera novia pera enllassarse ab ella en matrimoni.

Pero, la criolla tenia en sas venas sang venjativa y aguardant á sa rival, al moment d' entrar al temple, va dispararli tres tiros de revólver.

La coqueta rebé dos balassos: un al cap y l' altre al pit, que li causaren la mort.

La criolla fou portada á la presó.»

Aquí acaba 'l drama.

¿No 'ls sembla que podria esmenarse aquell celebrat coro (las fumadoras) de *Los sobrinos del Capitán Grant*, d' aquesta manera?

«Y con un buen revólver

¡válgame Dios!

cada mujer chilena

vale por dos.»

Lo Centro Industrial y Comercial va celebrar lo diumenge passat una vetllada literaria y musical, á benefici de la *Creu Roja* y en la que prengueren part distingits artistes.

Cal fer menció de la Sreta. Ferrán y del professor senyor Guasch (Modest) los quals executaren dificilissimas pessos pera piano ab rara habilitat y maestria.

¡Un aplauso al esmentat Centro y als desinteressats artistes que l' ajudaren en sa obra benéfica!

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l día 15 d' aquet mes)

Son publicables los següents travalls: *L' avi vell*; *¿No ho sabias?*; *Bossins*; dos *caixaladas*, de M. Benet; *Tot com Cervantes* y una *despulla*, de J. de Vilo-astre; *Retalls*; *Amorosas*, de F. C.; *A una gallinayre*; *Epigrama*, de J. Crispi; *A una hermosa*; *Pobre Leon*, y un *trenca-closcas* de cada hù dels colaboradors: R. Campins, Francesch Mas y Jaume Rocasuleroy.

Gegant del Pi: La buscaré y procuraré publicarlh prompte.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

--Mira, Ximenes, fas una cara de prunas agras, que sembla qu' arrivis de *Falipinas!* ¡Ja ho dich jo, que las donas t' han de perdre!

--Es verdad, Miqueló; esta noche la dona, me ha pegat una paliza, que, írancamente, ya 'm ve-ya tan perdut como si hubiese bebido oli.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Entre 'ls objectes que tinch guardats en ma *hu-dos-tres quarta*, s' hi compta una relotjera, que 'm regalaren per Pasqua, y que sols per lo *hu-darrera* y també per lo *quart-quatre* la tindré, puig es la prenda que tinch jo per mes preuhada, ja que 'm recorda una historia qu' ara no vull pas comptarla.

R. BALCELLS BELLVÉ.

ROMBO

. . .
 . . .
 . . .
 . . .

Sustituir los punts per lletres, de manera, que llegidas vertical y horizontalment donguin per resultat: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Part del cos humá, 3.ª: Animal; 4.ª: Poble catalá; 5.ª: Corda de guitarra; 6.ª: Part d' un animal; 7.ª: Consonant.

JOAN ROCAVERT.

TARJETA

PERE CARRERAS ALÁS
 TARRASSA

Formar ab aquestas lletres, degudament comb.nadas, tres carrers de Barcelona, un animal y un arbre fruyté.

P. C. (APA SALUD.)

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7—Nom d' home (dim.)
- 3 2 7 2 1 4—Població catalana.
- 2 5 7 4 5—Nom d' home,
- 3 4 1 2—Població.
- 1 6 3—Objecte per navegá.
- 1 6—Nota musical.
- 1—Consonant.
- 3 2—Part del cos.
- 3 2 1—Conjunt d' ayguas.
- 5 2 7 2—En las vaquerías n' hi
- 3 2 1 7 2—Nom de dona. (ha.)
- 1 4 3 2 5 2—Objecte per pesar.
- 2 5 7 4 5 6 7—Nom d' home (dim.)

M. PEIDRO.

GEROGLÍFICH

LA
 VI
 a :
 Hospital, Novetats
 I
 Las Bravías
 RAFAEL SALABERT.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO 480

Xarada.—Ni—ca—si.
 Tarjeta.—Lazaro el mudo ó el pastor de Florencia.
 Rombo.—

P
 P i s
 P i l e t
 P i l a r r a
 S e r m o
 T r o
 A

Logogrifo numérich.—Ramón.
 Baldufa numérica.—Martinez.
 Geroglífich.—Com mes bé fas mes mal trovas.